

Šal; s svojo soprogo Cito šel v dotično hišo ter vzel otroka na roke. Cesarica, tedaj še nadvojvodinja Cita, je malega dečka prijazno gladila, dokler ni prišla otrokova mati v hišo. Cesar je mater malo pokaral, zakaj pusti otroka samega brez varstva. Ljudje so se čudili cesarjevi prijaznosti in ljudomilosti. Cesar je velik prijatelj otrok. Če pride na svojih potovanjih v bližino otrok, jih kliče k sebi in jim deli darila.

Naše žrtve za domovino.

Zalostna poročila so dobili stari Pihler v Selsah fare Sv. Ruperta v Slov. gor., da je padel že dne 8. junija na južnem bojišču pri mestu Asiago sin Janez. Zadel ga je pri naskoku polentarske krogle in mu pretrgala nit mladega življenja. Bojeval se je vedno z vso gorečnostjo in hrabrostjo. Doma je bil vedno prav pridni, delaven in priljubljen fant. Vse ga je ljubilo in spoštovalo.

Zalostna usoda je zadelo mater Jero Miklošič od Sv. Tomaža pri Ormožu. Izgubila je v teku te strašne vojske že tri sinove. Prvi, po imenu Ivan, je padel že v začetku vojske na severnem bojišču; drugi sin Franc pa je umrl meseca aprila t. l. na Ogrskem v bolnišnici. Najmlajši sin Alojzij je pa padel na italijanskem bojišču, zadet od sovražne krogle. Vsi trije so bili velika podpora svojih staršev. Bodi jim tuja zemlja lahka!

Na laškem bojišču je padel 36letni mož Martin Jurinec iz Brebrovnika pri Svečinjah. Lah je nekega dne v zgodnjih jutranjih urah srdito obstreljeval naše postojanke. Naš junak si je hotel popraviti nekoliko svoje kritje, a v tem ga je sovražna granata smrtonovorno ranila. V zadnjih besedah je naročil tovarišu, naj sporoči njegovi ženi, da naj plača sv. mašo, da bo lažje prenašal grozne bolečine. Po poročilu vojnega kurata je še isti dan izdihnil svojo junaško dušo. Dragi Martin! Zaplakala je ob Tvoji izgubi Tvoja družina, za katero si tako skrbel, jo srčno želel videti, posebno tri majhne otročičke, a ni se Ti želja izpolnila. Tam daleč v tirolski zemlji počiva Tvoje utrujeno telo, junaška duša pa naj vživa zasluženo plačilo tam, kjer preneha trpljenje.

Padel je na goriški fronti Alojz Senekovič od Sv. Urbana pri Ptuj, star 37 let. Zapušča neotolajljivo ženo z dvema malima hčerkičama. Bil je ljubeznjiv soproj, dober oče, skrben gospodar. Zupustil nam je najlepši vzgled, kakšnih žrtv da je vredno naše drago domovje. Slovenska vipavska zemlja je slastno popila kri svojega branitelja in končno sprejela še njegovo raztrgano truplo v večni počitek, junaška duša pa je odplavalala na boljši svet po božjo plačilo. Neomadeževan, časten, slaven in vreden nam bo Tvoj spomin! Na svidenje!

Na italijanskem bojišču je padel Leopold Matjašič, doma od Sv. Andraža v Slov. gor. Z njim je izgubila naša fara enega najvzlednejših in najbolj priljubljenih mladeničev. Kar je bil kot deček, to je ostal vse svoje življenje — veselje in nadej svojih staršev in predstojnikov. Poročilo vojnega kurata č. g. Bogoviča o njegovi smrti je močno potrdilo njegove dobre starše in sestre, obenem pa jim je dalo potrebnega poguma in srčnosti, da voljno prenašajo ta hudi udarec. Zato je umestno, da se objavi tudi v tolažbo ostalim Leopoldovim sorodnikom, prijateljem in znanec, zlasti v tolažbo Leopoldovemu bratu Alojzu, ki se bojuje že nač eno leto na Balkanu. „Vsemogočnemu Bogu“, tako piše č. g. Bogovič, ki pravi: „v čegar rokah smo vsi, je dopadlo odpočitosti Vašega pridnega sina Leopolda. Padel je v četrtek, dne 26. oktobra, ob 4. uri popoldne. Bil je moj sluga, pridni in vesten in je skrbel za mene

pač lahko predstavlja vsak planinskega rekruta, ki drdri iz srečno-tihe planine v hrumeče, povrh pomorsko mesto — Trst! Niti trenutek mi ni bilo mogoče sesti med vožnjo. Otrpeli nog sem krog 8. ure zvečer z veseljem pozdravil sprevednikov klic: Trst! Bil sem na novem cilju. Ubral sem jo urnih korakov za drugimi izstopili častniki in vojniki. Pa pred kolodvorom so se razklopili kot bi jim podkuril pod petami na vse strani. Bili so pač vajeni velikega mesta in znali tudi, kam se treba obrniti, če človek zapusti železno progo.

Jaz sem pa obstal liki stor pred kolodvorom, nevede, kam bi se obrnil, kam stopil, da mi odkazejo novo službo. Nekaj podplatov sem pustil na onem trdem tlaku pred kolodvorom, predno sem pogruntal: vojak, čefudi rekrut, spada v — Kasarno! Tam bodo že ukrenili s teboj po postavi in predpisih. Toda kje bi naj bila ta vojašnica? V Trstu, kjer ležijo ulice križ-kraž, ne smeš kar za nosom kot pri sv. Juriju na Remšniku. Še te zamotane voze sem razvezal, držeč se starega pravila: po vprašanjih se daleč pride.

Stopil sem pred policaja in ga po domače lepo poprosil, naj mi tako bolj na debelo razpukša pot v kasarno. Izurjeno oko postave je zagledalo v meni hribovskega, mesta nevaženega rekruta in menil:

„Kasarne ne boste pogodili kar tako po pokazanju na levo in desno. Vzemite si fujakerja, ta vas bo že prismukal do cilja.“

(Dalje prih.)

kot lasten brat. Pet minut, predno je bil zajet, je bil še pri meni. Kakih 100 korakov od molega stanovanja prileti granata, razpoči, en košček ga zadene nad levim očesom in gre skozi glavo. Imel sem le še toliko časa, da sem ga sprevidel. Zdravnik ga hitro obveže in odpošljemo ga koj v bližnjo vojno bolnišnico. Med potom izdahne. Pokojali smo ga na lepo vojaško pokopališče v Proseku. Mislil sem, da Vam go ohranim, zato sem ga vzel za slugo. Pa je že bila božja volja! Tako smo vsi vsak trenutek pripravljani. Iskreno sožalje! Udajte se v božjo voljo! — Vsi, ki sočutimo s težko prizadeto Matjašičevo hišo, prosimo Vsemogočnega, da onrni zdravega vsaj še Leopoldovega brata Alojza in mu nakloni srečno vrnitev v očetovo hišo.

Iz St. Ilje v Slov. gor. se nam piše: Tudi naša Marijina družba je zgubila več udov v vojski. Zadnji, ki je padel na italijanskem bojišču, je Jožef Pešl iz Poličkega. Leži pokopan na trientskem pokopališču. Največja tolažba za ubogo mater je bilo poročilo vojnega kurata, da je umrl previden s svetimi zakramenti. Brat njegov je pa že od začetka vojske vjet v Galiciji.

Nagle smrti je umrl v bolnišnici Rdečega križa v Konjicah vojak-domačin Mihael Kovač. Bil je od začetka vojske na bojišču. Pred kratkim je prišel domov, da bi se malo odpočil od prestanih naporov. Pa prišel je domov umret. V sredo, dne 29. novembra je izdihnil svojo junaško dušo. Ležal je na mrtvaškem odru istočasno s svojim najvišjim vojnim gospodom. Bilo je zelo slovesno pokopano. Kako resnične so besede, ki jih beremo v svetem pismu: Prišel bo pa dan Gospodov kakor tat... Pomisli, da smrt ne odlašaj; postava namreč tega sveta je umreti!

Č. g. vojni kurat Marko Skofič nam poroča, da je v vojni bolnišnici umrl dne 21. novembra hrabri junak Martin Grahornik, doma od Sv. Barbare v Slov. gor. Ranjen je bil od sovražne granate v trebuh dne 19. novembra in čez dva dni se je že ločil iz te solzne doline na kraj, kjer ni vojske in ne gromenja topov. Njegovo mlado truplo počiva v Rittenbergu pri Gorici. Bil je vzoren mladenič. Boril se je že od začetka vojske na severnem bojišču. Dne 28. decembra 1914 je bil težko ranjen v leve nogo. Komaj je malo ozdravel, je že skoraj zopet odrinil na severno bojno črto. Na južni fronti je bil odklikovan s srebrno svetinjo I. vrste. Ljubi Bog naj tolaži dobrega očeta in dragi mamico, ki že eno leto počiva v hladni zemlji, naj da veselo svidenje s sinom v nebeskem raj. Pridni družini naše iskreno sožalje!

Vsem vrlim padlim slovenskim junakom časten spomin!

Oddaja žita.

Vojno-žitno-prometni zavod naznanja, da bodo, kakor je že bilo poprej določeno, z dnem 16. decembra znižane žitne cene in sicer: pšenica od 38 na 35 K, rž od 31 na 29 K, napolica od 31 na 29 K, ajda od 31 na 29 K, ječmen za krmo in zmletje od 32 na 29 K, ječmen za pivovarne od 36 na 33 K, oves od 30 na 28 K, koruza zluščena od 30 na 28 K, v strokih od 22.50 na 21 K in sicer pri meterskem stoku. Nespremenjene ostanejo cene za oluščene koruze storže 12 K, za lečo in grah 55 K, fižol vsake vrste, izvzemši fižol za krmjenje, 40 K, zadnji fižol (fižol za živinsko pičo), zadnji grah in lečo 30 kron, piro 26 K in proso 28 K. Od dne 16. decembra nadalje bo plačeval vojno-žitno-prometni zavod oddano žito že po navedenih znižanih cenah.

O tem se nam še z okrajnega glavarstva poroča:

„Nespremenjene ostanejo cene: praznim koruznim storžem 12 K; fižolu vsake vrste 40 K; krmilnemu fižolu 30 K, prosu 28 K, za vsakih 100 kg.

Dosedaj veljavne višje cene se bodo plačevale le do dne 15. t. m. za istinito oddano žito; kot dokaz za istinito oddano blago velja samo od komisijonarja vojno-žitnega prometnega zavoda izdani prevzemni list. Vsak posestnik, kateri je oddal žito pred 15. t. m. ali do dne 15. t. m., mora torej skrbeti, da od komisijonarja tudi dobi prevzemni list.

Da zadnji dan, namreč dne 15. decembra, pri oddajnicah žita ne nastane silen naval, se priporoča, oddati žito ne še le dne 15. decembra, ampak že vsaj nekaj dni poprej.

Za vse one množine, katere se pripeljejo dne 15. decembra, pa se vsled velikega navala ob tem dnevu ne morejo prevzeti, se smejo dne 16. decembra plačati samo nižje cene.“

Ta odredba bo nekatere posestnike hudo zadel. Radi pomanjkanja delavskih moči na mnogih krajih niso mogli vsega žita v jeseni zmlatiti, ker je bilo mnogo drugega nujnega dela na polju, v vinogradih in drugod. Mnogim pri najboljši volji ni bilo mogoče žita docela zmlatiti, ampak so ga zmlatili le toliko, kolikor so ga potrebovali za seme in za prvo silo za prehrano družine. Ostalo snopje pa se navadno zmlati še le po zimi, ko ni drugega dela. Drugi pa, ki so sicer žito že jeseni zmlatili, pa nimajo vprežne živine, ker se je večina volov rekvirirala, a tujih voznikov pa še za drag denar ni dobili, da bi zapeljali žito na železniško postajo ali v mesto h komisijonarju. Mal posestnik nam piše o tem: „V Maribor, kamor imam oddati svoje žito, imam iz naše

občine (Drvanje pri Sv. Benediktu v Slov. gor.) 11-ku 26 km dolgo pot, t. j. peš 6 ur, z vozom (z volji) pa najmanj 8-9 ur. Oddati bi moral 400 kg zruja. Vole so mi rekvirirali, tudi sosed jih nima. Voznik zahteva za vožnjo v Maribor 30 K, kar je pri dolgi poti v mesto gotovo tudi opravičeno. Za 400 kg zruja (200 kg pšenice in 200 kg ovsaj) bi dobil 136 K. Ako plačam vozniku 30 K in računam 6 K drugih stroškov in 10 K zamudo časa, mi malo ostane. Naj bi oblast vse to vpoštevala in ne zahtevala, da vozimo žito v Maribor, ampak napravila bi najraje tudi zunaj po vaseh oddajališča za žito. V tem slučaju bi gotovo ljudje mogli žito ob pravem času oddati. Naj oblasti vse te razmere vpošteva in naj tudi odredi, da se stara cena še nadalje izplačuje. Posesnikom, ki le količak morejo, svetujemo, da oddajo vse odvišno žito, oziroma žito, ki je od vojaških komisij doočeno za oddajo, vsaj do 15. dec., da tako nihče ne bo trpel škode. Vojno-žitno-prometni komisijonarji so te dni dobili nalog, da morajo vse oddajne liste dne 15. decembra zvečer ekspresno oddati v Gradec.

Dodatno se nas še tudi prosi z okrajnega glavarstva, da bi opozorili vse tiste posestnike, ki so svoje žito že oddali, pa nimajo v rokah oddajnih listov ter se niso dobili skupička za žito izplačanega, da takoj (še pred 15. decembrom) pri žitnem komisijonarju zahtevajo svoj denar. Ko gre posestnik po denar, naj prinese bel oddajni list s seboj, da ne bo imel pota zastoj.

Omejitev klanja živine.

Stajerska cesarska namestništva je na podlagi ministrske odredbe z dne 9. septembra t. l. dne 28. novembra za čas vojske sledeče odredila:

Omejitev klanja brejih krav, telic, svinj in telet.

Krave in telice kakor tudi svinje, ki so tako močno breje, da osebe, ki se pečajo z živino, lahko spoznajo brejost, se ne smejo — izvzeto je klanje v sili — ne prodati in ne zaklati. Za klanje se tudi ne smejo prodati in ne zaklati teleta, ki še nimajo znamenj dozorelosti, t. j. ako še nimajo osem popolnoma razvitih zob-sekavcev. V veljavni še ostane tudi ministrska odredba z dne 6. julija 1916, po kateri se določa, da se svinje za mast do teže 60 kg in mesne svinje, ki tehtajo do 40 kg, ne smejo zaklati.

Dojne in plemene krave, teleta, volji in bikli.

Dojne in plemene krave, teleta po ½ leta kakor tudi telice, stare od ½ do 2½ leta, nadalje volji in bikli v starosti od ½ do 2 let se smejo prodati ali zaklati samo z uradnim dovoljenjem. Starost 2½ let se spozna, ako ima živinčeta 4, starost 2 let pa, ako ima 2 široka zoba (sekavca).

Uradna dovoljenja.

Za uradna dovoljenja se bodo po vseh občinah od okrajnega glavarstva določila izvedena oseba, A dokler pa se taka izvedena oseba ne določi, izvršuje to službo občinski predstojnik. Službo izvedenca, ki je častna služba, mora na poziv glavarstva vsakdo prevzeti. Dovoljenja za klanje dojnih in plemenih krav se smejo dati samo tedaj, če njihova gojitelj v gospodarskih razmerah dotičnega posestnika ni več utemeljena. Za odprodajo ali klanje telet, ki že imajo znake zrelosti, je uradno dovoljenje takrat dati, ako je posestnik tekom zadnjih 6 mesecev, najraj računeno od dneva, ko je prosil za dovoljenje, najmanj dve tretjini telet odredil za plemo. Dovoljenja za klanje telet in mlade govede se živinorejcu lahko dajo, ako n. pr. živinčeta telesno ni sposobno za plemo; če ima kako bolezen ali napako; če je tako slabo razvito, da očitno ni za plemo; ako močno primanjkuje prostora ali krme; če posestnik za sebe ali za obstoj svojega gospodarstva nujno potrebuje izkupiček za prodano živinčeto. Ko se živinčeto odproda, se mora kupcu izročiti uradno dovoljenje, na katerem je živinčeto posebno glede starosti natančno popisano. Tudi v živinskem potnem listu se mora v tem slučaju v razpredelku „natančen popis živali“ vpisati tudi starost živinčeta. Živina (prej opisane vrste) se poprej ne sme oddati za klanje, dokler ne pride uradno dovoljenje. To uradno dovoljenje se mora na živinskem potnem listu in v zvezku potnih listov, ki ostane pri občini, zaznamovati in sicer z označbo števila in datuma tožadnega uradnega dovoljenja. Ako pa se živina ne sme zaklati, pa se mora na potni list zapisati „Živinčeto se ne sme zaklati!“

Lastnik živinčeta, za katerega uradna oseba (zaupnik) v občini ni hotela dati dovoljenja za klanje ali odprodajo, ima pravico, da se tekom 14dnevnega roka pritoži pri okrajni politični oblasti. Politična oblast potem tekom 8 dni končnoveljavno odloči, ali se pritožbi ugodi ali ne. Oblast mora vprašati župana za njegovo mnenje. Proti tej odločitvi ni ugovora. Na sejmje za klavno živino se ne sme nobena živina prignati brez uradnega klavnega dovoljenja na živinskem potnem listu.

Kdor pa proda ali kupi kako klavno živinčeto brez uradnega klavnega dovoljenja ali se na kak drug način pregreši proti tej vladni odredbi, se kaznuje z denarno globo do 5000 K ali z zaporom do 6